
Ar bitumenu stabilizēts materiāls (BSM) asfalta seguma atjaunošanā

Endijs Līdaks

VSIA Latvijas Valsts ceļi

Tehniskais direktors

Terminoloģija

BSM

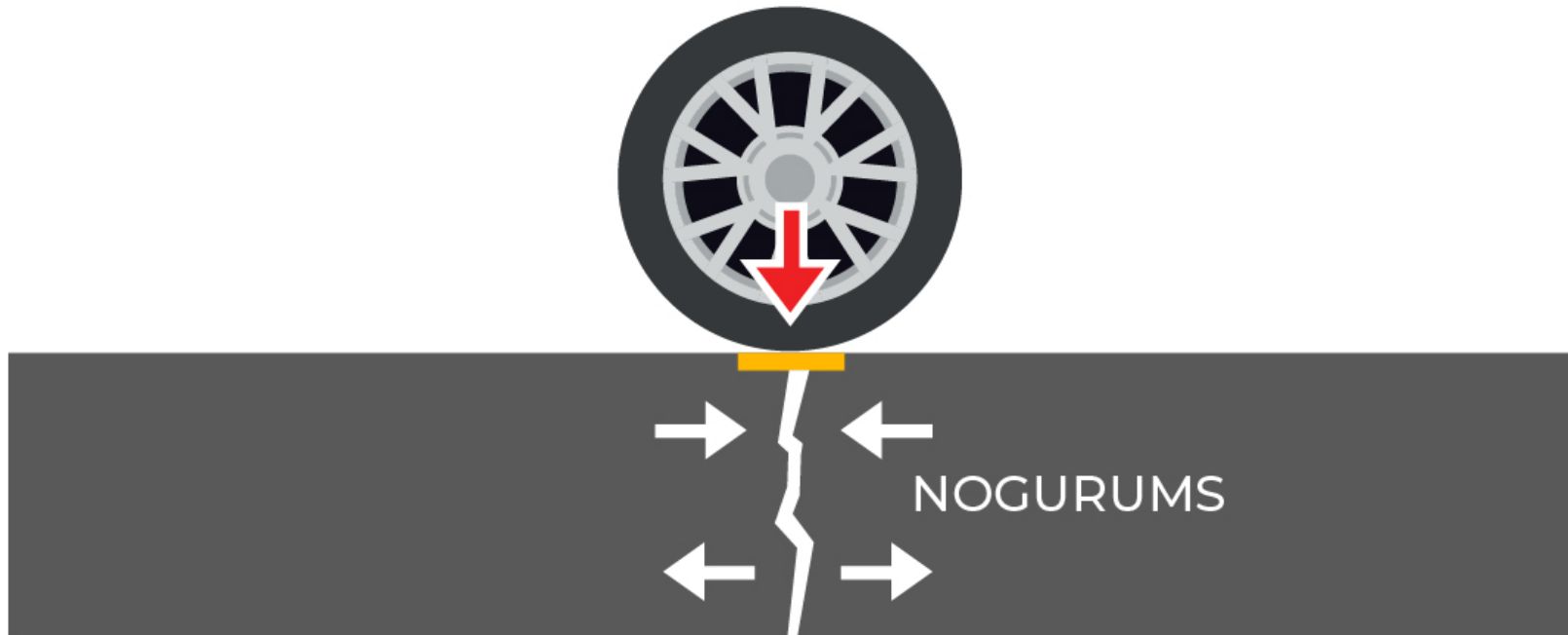
Ar bitumenu stabilizēti materiāli – ir nesaistīti materiāli, kas apstrādāti ar bitumenu (emulsiju vai putu bitumenu), lai uzlabotu izturību un ilgmūžību. BSM lieto pamata nesošajās kārtās – zem asfaltbetona seguma

CTM

Ar cementu stabilizēta kārtā – *cement treated material* (CTM)

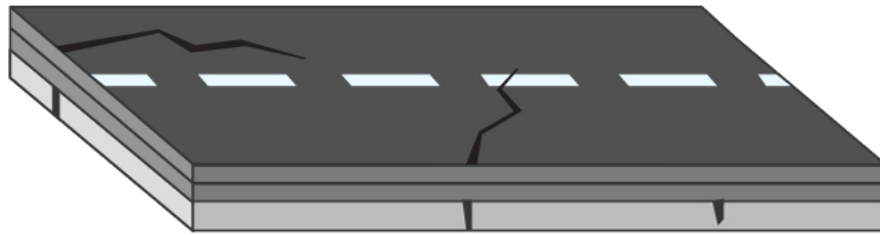
Kā rodas defekti asfalta segumā?

SATIKSMES INTENSITĀTE + TEMPERATŪRAS SVĀRSTĪBAS + MITRUMS + UV STAROJUMS U.C.

Klasiskā asfalta seguma atjaunošana

5-7 gadu laikā plaisas no vecā asfalta reflektējas (kopējas) cauri jaunajam asfaltam

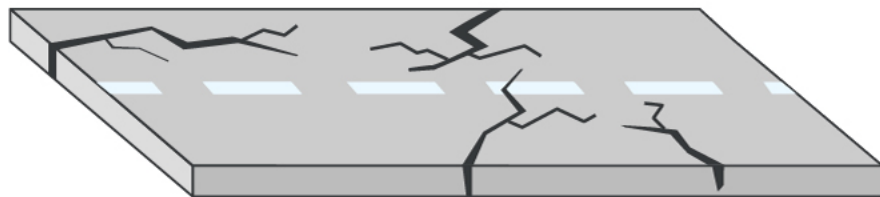
Jāveic seguma labošana

Pa virsu uzklāj 2 jaunas asfalta kārtas

AC11 surf virskārta

AC11 bin izlīdzinošā kārta

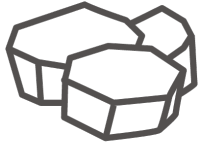
Vecs, saplaisājis asfalta segums

Klasiskās pieejas trūkumi

- Vecajā asfalta segumā esošās plaisas reflektējas (kopējas) jaunajā segumā.

- Liels jaunu materiālu patēriņš.

- Seguma atjaunošana tiek veikta ar lielu enerģijas patēriņu – karstais asfalts.

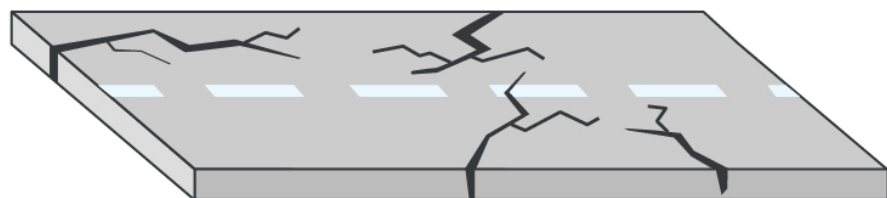
Seguma atjaunošana ar BSM

virsū uzklāj jaunu
asfalta kārtu **AC11surf**

Vecais segums tiek
safrēzēts un pievienoti
jauni materiāli

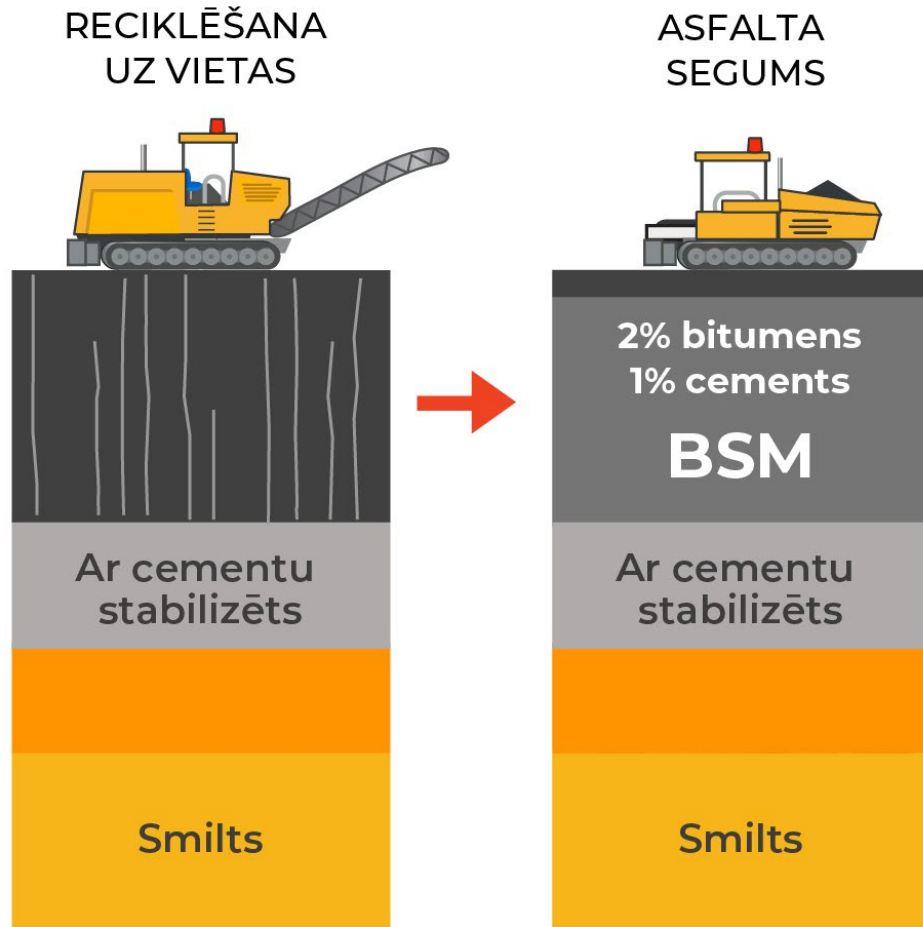
Vecs, saplaisājis
asfalta segums

Valsts ceļu seguma atjaunošana nākamajos gados

- No 2010. līdz 2022. gadam Latvijā ir izbūvēti **>300 km** ceļu ar CTM kā pamata nesošo kārtu.
- Nākotnē tiem būs jāveic padziļināta seguma atjaunošana/pastiprināšana.
- BSM ir potenciāls būt kā atjaunošanas metodei, reciklējot esošās asfalta apakškārtas un saistes kārtas, saglabājot CTM kārtu.

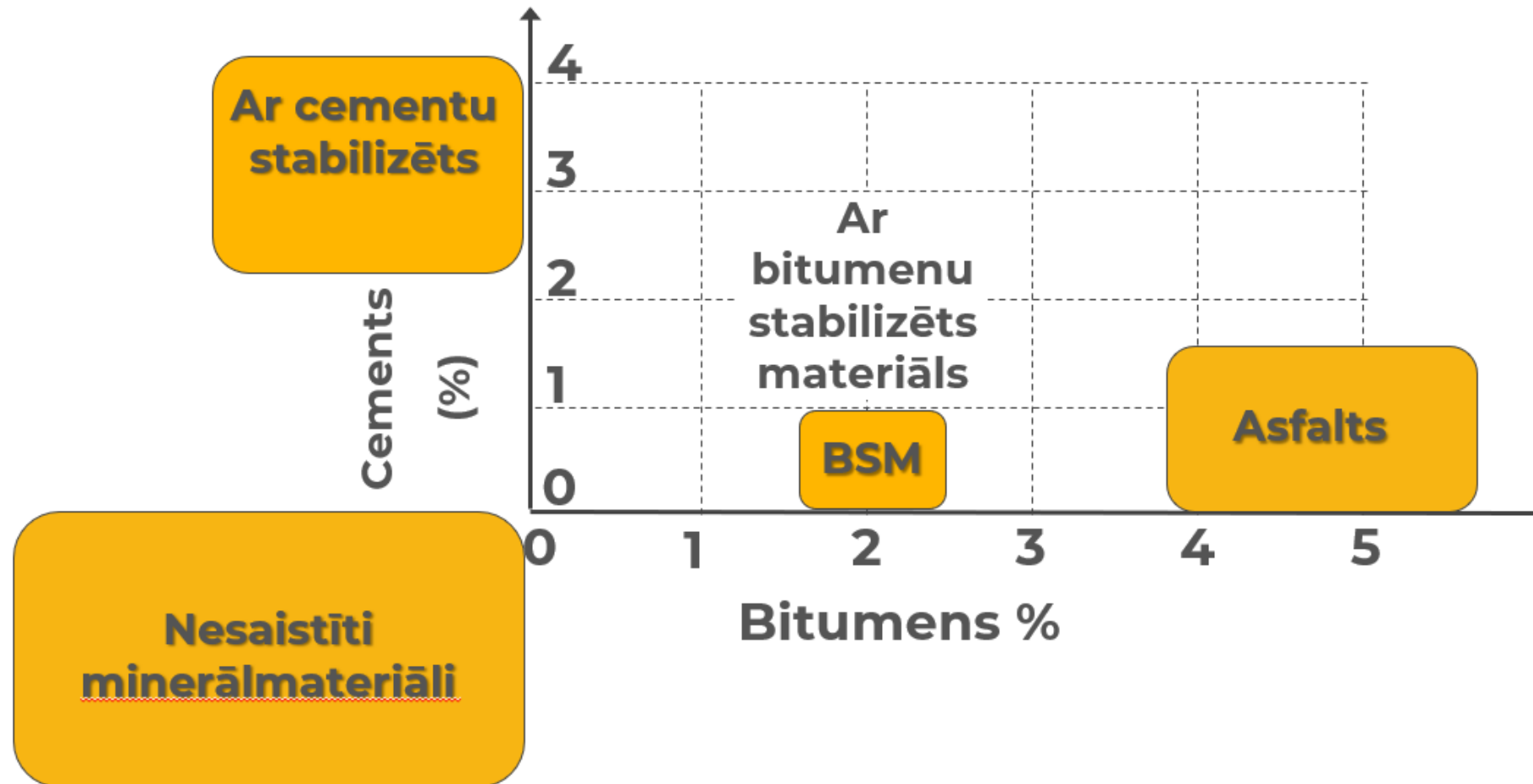
Ar cementu stabilizēto segumu atjaunošana ar BSM

- Virs CTM būvētās asfalta kārtās novērojamas šķērsplaisas (termoplaisas)
- BSM neļauj šķērsplaisām no CTM reflektēties asfalta segumā.

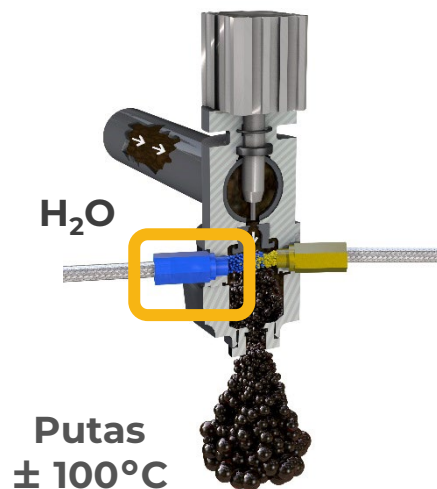

BSM klasifikācija

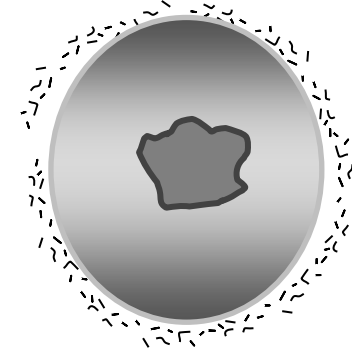

Putu bitumens

- Ražots izplešanās kamerā
- Ūdens tiek iesmidzināts karstā ($\pm 170^{\circ}\text{C}$) bitumenā
- Putojošajam bitumenam ir **nulles viskozitāte**
- Putu bitumens sabrūk pēc dažām sekundēm

- Putu bitumens ir burbuļu masa. Katrs burbulis ir ļoti plāna bitumena plēve, kas ieskauj ūdens tvaikus
- Akmentiņiem saskaroties ar šo burbuli, tas sadala plāno bitumena kārtiņu tūkstošos/miljonos sīku bitumena daļiņu
- Bitumens pielīp tikai <0,1 mm frakcijai vai arī pieķeras novecojušajam bitumenam uz RAP (frēzētā asfalta) daļiņām

BSM ražošana

BSM tiek ražots, apstrādājot pildvielu apkārtējās vides temperatūrā – **netiek veikta minerālmateriāla sildīšana**

- Bitumens pielīp tikai smalkākajām daļiņām
- Rupjākas daļiņas nav pārklātas ar bitumenu
- Pievienotā bitumena daudzumu nosaka smalko daļiņu saturs (parasti 2% no masas)
- Apstrādātais materiāls nav lipīgs
- Pēc sablīvēšanas bitumens pielīp blakus esošajām daļiņām, izveidojot lokalizētas saites (nav nepārtraukti saistīts)

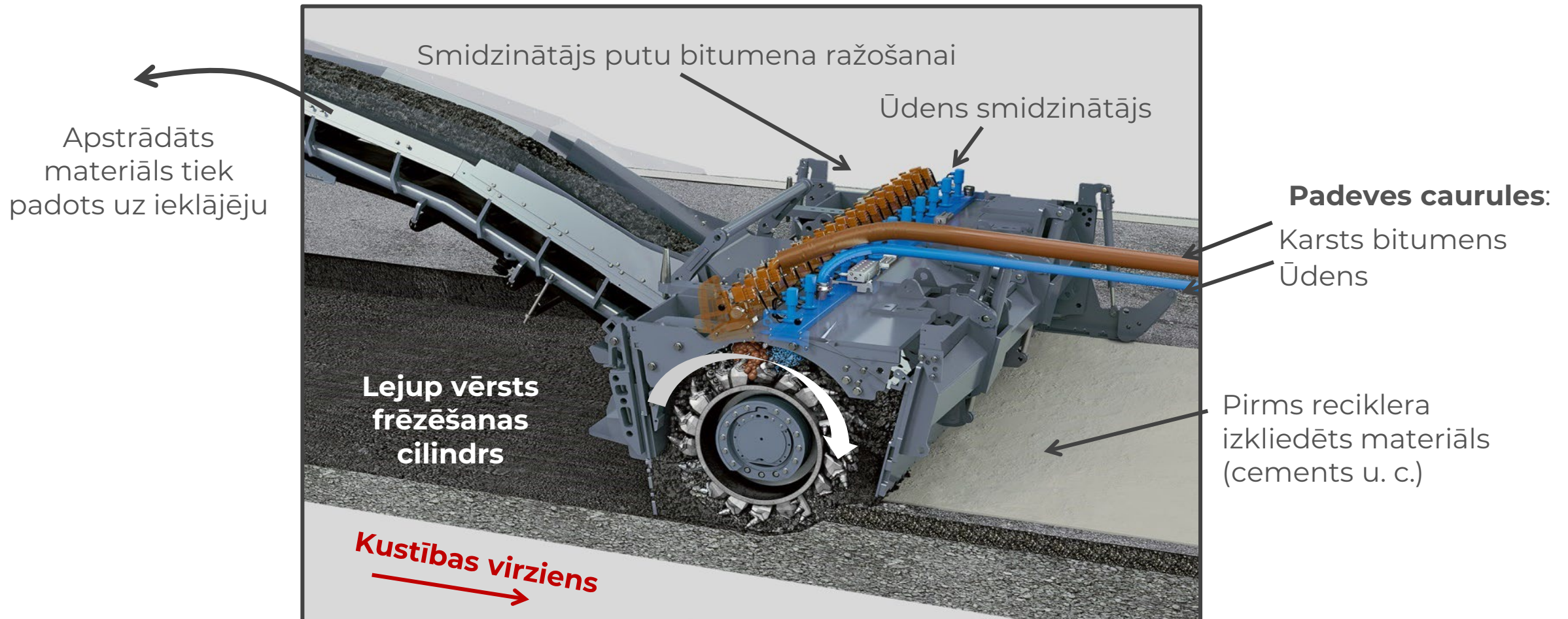
Kvalitātes prasības BSM

- BSM nav asfalta tipa materiāls
- BSM ir nesaistīts minerālmateriālu maisījums uz steroīdiem
- BSM tuvākais *radinieks* ceļubūves materiālos ir nesaistīts maisījums
- Asfalta pārbaudes un standartus nevar piemērot BSM

Aktivitāte/īpašība	Testēšanas metode	Prasība
Noņemtā maisījuma modificēta proktora optimālais ūdens saturs un maksimālais sausais tilpuma blīvums (B veidne)	LVS EN 13286-2	-
Netiešās stiepes stiprība	LVS EN 12697-23.	ITSdry > 225 kPa ITSwet > 125 kPa

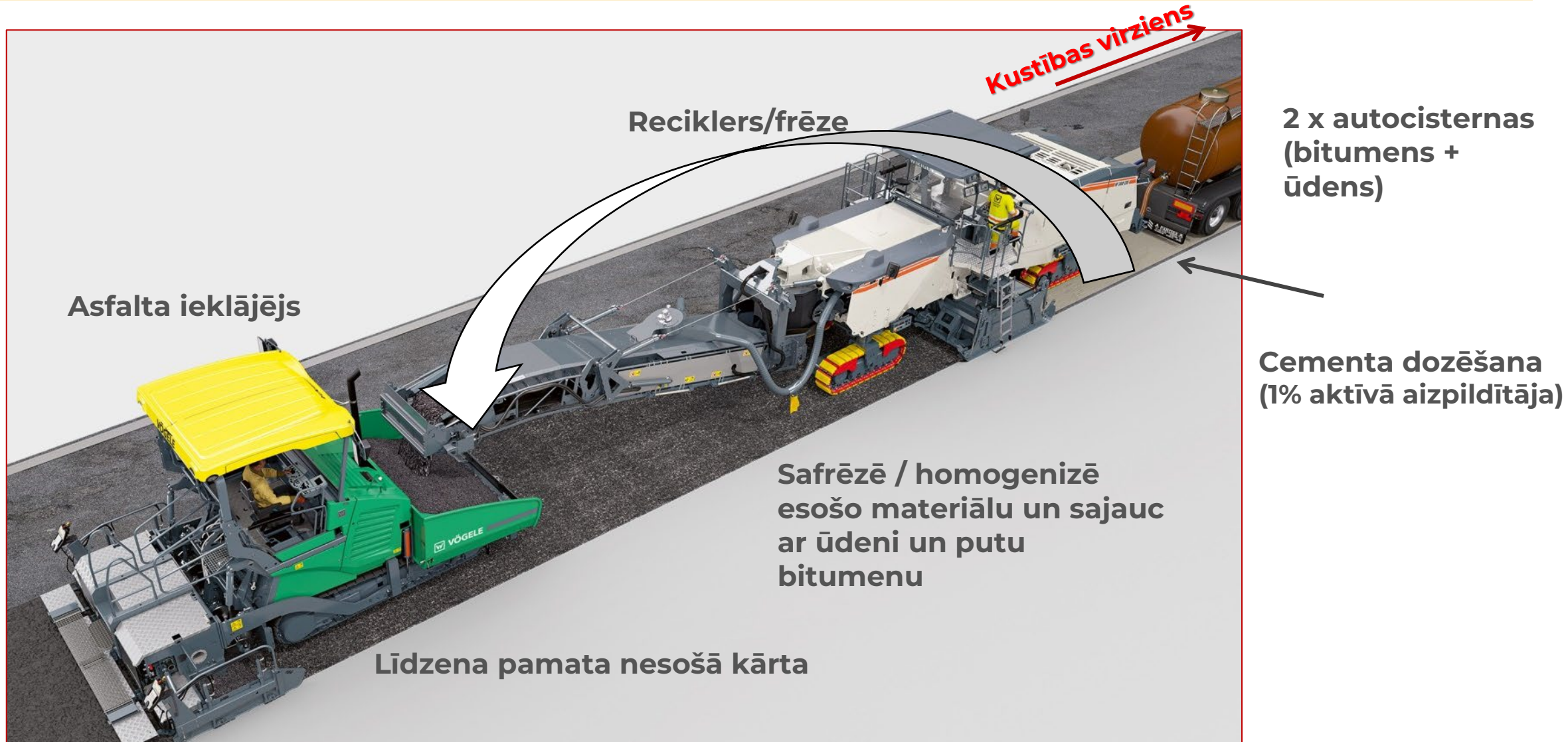
BSM ieklāšana

Uz vietas objektā pārstrādā **vecu asfaltu** un stabilizē ar putu bitumenu

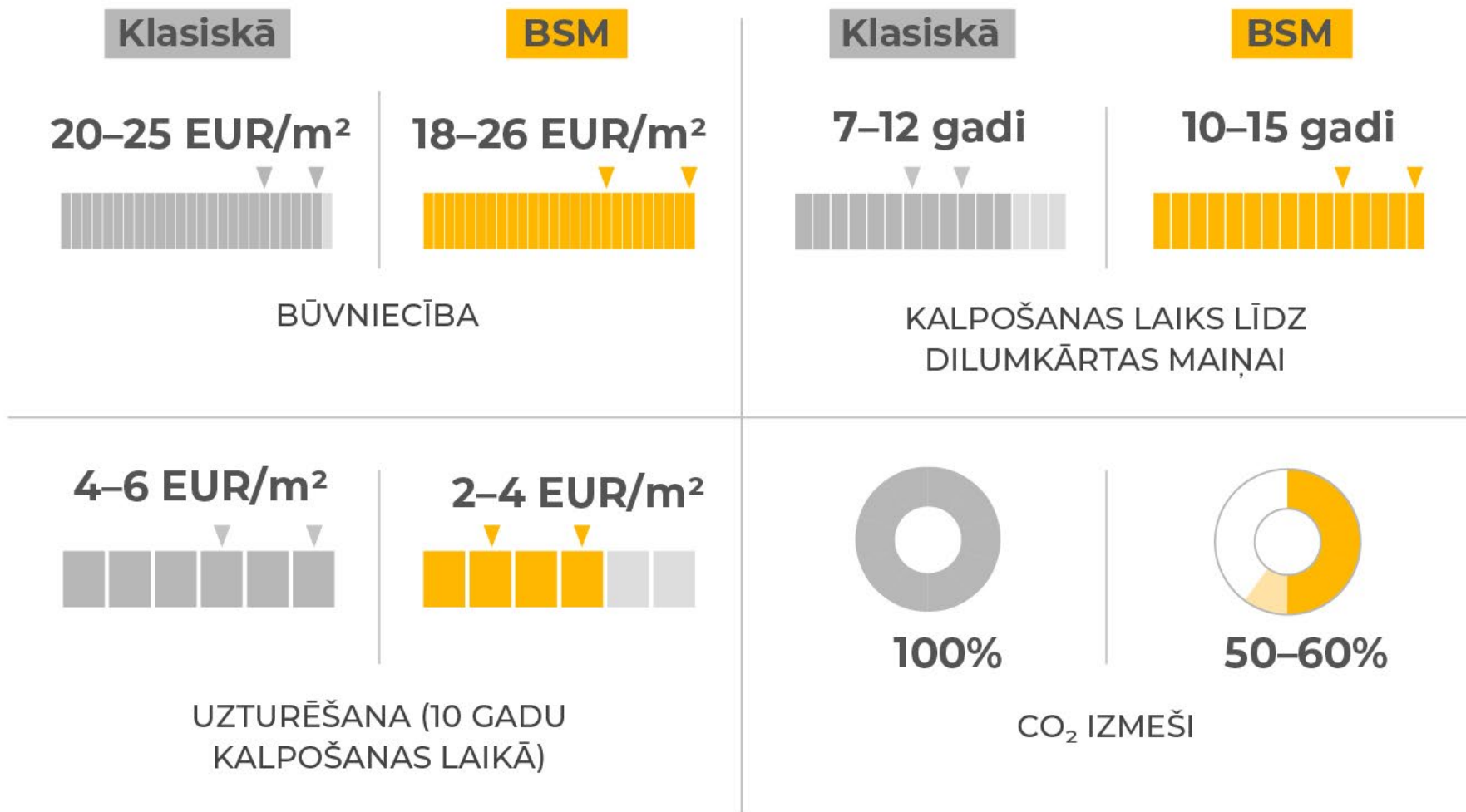

Tehnoloģiskais vilciens

Seguma atjaunošanas tehnoloģiju salīdzinājums

BSM priekšrocības

- Minimāls jaunu materiālu patēriņš
- Seguma atjaunošana tiek veikta ar salīdzinoši nelielu enerģijas patēriņu
- Samazināts CO₂ – mazāk jāražo asfalts, mazāk jaunu materiālu, mazāk pārvadājumu km

Eksperimentālais posms

Autoceļš P131 no **UPESGRĪVAS** līdz **VALGĀLCIEMAM** (54,7.–57,7. KM)

IZMAIŅAS AUTOCEĻU BŪVDARBU SPECIFIKĀCIJĀS (ABS)

- Izveidota speciālā specifikācija eksperimentālajam posmam
- Balstoties uz eksperimentālā posma pieredzi, tiks izveidota jauna apakšnodaļa – ABS par CTM